

CLASS : 12th (Sr. Secondary)

Code No. 252

Series : SS/Annual-2023

रोल नं०

उत्तर मध्यमा सह वरिष्ठ माध्यमिक परीक्षा संस्कृत व्याकरणम् भाग-2 (आर्ष पद्धति गुरुकुल)

Sub Code : 1203/SVS

(Only for Fresh/Re-appear/Improvement/Additional Candidates)

समय : 3 घण्टे]

[पूर्णांक : 80

- कृपया जाँच कर लें कि इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ 4 तथा प्रश्न 7 हैं।
- प्रश्न-पत्र में दाहिने हाथ की ओर दिये गये कोड नम्बर को छात्र उत्तर-पुस्तिका के मुख्य-पृष्ठ पर लिखें।
- कृपया प्रश्न का उत्तर लिखना शुरू करने से पहले, प्रश्न का क्रमांक अवश्य लिखें।
- उत्तर-पुस्तिका के बीच में खाली पन्ना/ पन्ने न छोड़ें।
- उत्तर-पुस्तिका के अतिरिक्त कोई अन्य शीट नहीं मिलेगी। अतः आवश्यकतानुसार ही लिखें और लिखा उत्तर न काटें।
- परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें। रोल नं० के अतिरिक्त प्रश्न-पत्र पर अन्य कुछ भी न लिखें और वैकल्पिक प्रश्नों के उत्तरों पर किसी प्रकार का निशान न लगाएँ।
- कृपया प्रश्नों के उत्तर देने से पूर्व यह सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है, परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई भी दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।

निर्देश :- सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

1. अधोलिखितेषु केषाञ्चित् षण्णां सूत्राणामर्थोदाहरणानि लिखत -

6 × 2½ = 15

- (क) अणश्च
- (ख) उन्देरिच्चादेः
- (ग) वहर्धच्च
- (घ) रूहेश्च
- (ङ) चक्षेःशिच्च
- (च) तिजेदीर्घश्च
- (छ) अर्तेश्च
- (ज) सर्तेणिच्च
- (झ) नौ दीर्घश्च

2. निम्नांकितेषु पञ्चानां पदानां व्युत्पत्तिं दर्शयत -

5 × 2 = 10

- (क) गुरुः
- (ख) मन्दिरम्
- (ग) कुबेरः
- (घ) कृषकः
- (ङ) आपः
- (च) लक्षणम्
- (छ) सरयुः
- (ज) लक्ष्मीः
- (झ) पुष्कलम्
- (ञ) उच्चैः

3. अधस्तनेषु पञ्चानां पदानां सूत्रोल्लेखपूर्वकं सिद्धिं साधयत -

5 × 2 = 10

- (क) विधुरः
- (ख) पतङ्गः
- (ग) तीर्थम्
- (घ) रजकः
- (ङ) स्वप्नः
- (च) यूपः
- (छ) कश्मीरः
- (ज) मुखम्

4. अधस्तनेषु द्वयोः सूत्रयोः अग्रे पञ्च-पञ्च सूत्राणि लिखत -

2 × 5 = 10

- (क) स्यन्देः सम्प्रसारणं धश्च।
- (ख) अमितभ्यो दीर्घश्च।

- (ग) स्थोणुः।
- (घ) कशेरुट् च।

5. अधोलिखितेषु केषाञ्चित् षण्णां सूत्राणामर्थमुदाहरणञ्च लिखत -

6 × 2½ = 15

- (क) सुप्तिङन्तं पदम्।
- (ख) आदेशप्रत्ययोः।
- (ग) घेडिति।
- (घ) न लोपः प्रातिपदिकान्तस्य।
- (ङ) संयोगान्तस्य लोपः।
- (च) सान्तमहतः संयोगस्य।
- (छ) हलि च।
- (ज) इदमोनः।
- (झ) त्यदादीनामः।

6. अधोलिखितेषु पञ्चानां ससूत्रं सिद्धिं साधयत -

- (क) पुरुषाः
- (ख) सखायौ
- (ग) वायवे
- (घ) तिसृणाम्
- (ङ) विद्वान्
- (च) सर्वेषाम्
- (छ) वयम्
- (ज) पितरः

7. अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः -

10 × 1 = 10

- (क) उणादिकोषे कति सूत्राणि सन्ति ?
- (ख) 'कपोतः' इत्यत्र कः शब्दः कः प्रत्ययः ?
- (ग) 'गगनम्' इति पदं कस्य सूत्रस्योदाहरणम् ?

- (घ) प्रत्ययादौ शकारस्य इत्संज्ञा केन सूत्रेण भवति ?
- (ङ) 'याडापः' इति सूत्रस्योदाहरणं लिखत।
- (च) 'अग्नयः' इति पदे गुणैकादेशः केन सूत्रेण भवति ?
- (छ) 'अष्टौ' इति पदे औकारादेशः केन सूत्रेण भवति ?
- (ज) 'शूनः' इति पदे कः शब्दः कश्च प्रत्ययः ?
- (झ) 'सर्वेषाम्' इति पदे सुडागमः केन सूत्रेण भवति ?
- (ञ) 'किम्' इति शब्दस्य 'क' इति आदेशः कुत्र भवति ?

